

У запропонованій моделі (рис. 4) моделювання процесу формування F_d (1) на вході перетворювача виконувалося за припущенням двох гіпотез: незмінності параметра η та довжини ділянки артерії, яка визначає F_d , рівній діаметру пелота конструкції первинного перетворювача. Отримані таким чином результати показано на рис. 5 залежністю $\alpha=0$. Із порівняння з експериментальними даними слідує коректне визначення сили $F_{\text{п}}$, для якої досягається максимум F_d , однак незадовільне прогнозування абсолютних значень F_d . Таким чином, прийняті гіпотези вимагають подальшого уточнення, про що свідчить, зокрема, моделювання збільшення довжини ділянки артерії $\alpha > 0$ (рис. 5).

Література

1. Сторчун Ю.Е. Моделирование элементов биотехнической системы многоканальной пульсометрии и разработка устройств формирования пульсовых сигналов: Автореф. дис. ... канд. техн. наук: 05.11.17/ НУ "Львовская политехника". – Львов, 2004. – 21 с.

УДК 336.748.12

Ст. викл. О.Б. Курило, канд. екон. наук;
Н.В. Дудинець – НУ "Львівська політехніка"

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

Розглянуто проблему інфляції в Україні, її особливості за останні роки. Здійснено аналіз основних чинників, які впливають на цінові процеси, та їх вплив на економічний розвиток держави. Розглянуто основні фактори, які сприяють досягненню цінової стабільності.

Ключові слова: інфляція, економічне зростання, індекс споживчих цін, інфляційні очікування, фінансова політика.

Senior teacher O.B. Kurylo; N.V.Dudynec – NU "L'viv's'ka Politekhnika"

Features of inflationary processes in Ukraine in the last few years, problems and prospects

The problem of inflation is examined in Ukraine, its features in the last few years. The analysis of basic factors, which influence on price processes, and their influence on economic development of the state, is carried out. Basic factors which are instrumental in achievement of price stability are considered.

Keywords: inflation, economy growing, cost-of-living-index, inflationary expectations, fiscal policy.

Інфляція є важливим чинником, що визначає внутрішню фінансову рівновагу в соціально-економічній системі й рівень життя населення. Типовим проявом інфляції є загальне підвищення цін і зниження курсу національної валюти. Дослідженню цієї проблематики приділяють увагу багато вчених-економістів [1-10].

У сучасних умовах інфляція в усьому світі носить хронічний, всеохоплюючий характер, зумовлений не тільки грошовими, але й негрошовими факторами. Повністю вилучити інфляцію у ринкових умовах господарювання неможливо, може йтися про керовану, регульовану інфляцію, що реально лише за умови системного, точного прогнозування інфляційних процесів [1].

Головними соціально-економічними наслідками інфляції є перерозподіл доходів, прихована державна конфіскація грошей у населення через інфляційний податок, падіння реальної відсоткової ставки, зростання невизначеності у процесі прийняття рішень суб'єктами господарювання. Внаслідок цього знижується схильність до заощаджень і, відповідно, норма нагромадження капіталу – параметри, що визначають довгостроковий рівень економічного зростання [2].

Раніше вважалося, що помірна інфляція стимулює економічний розвиток. Нині ж усе теоретично обґрунтовано і практично підтверджено, що будь-яка країна може добитися довготривалої позитивної економіки лише за умови забезпечення стабільної і низької інфляції. З огляду на це, переглядається і роль центральних банків як основних державних інституцій, котрі разом із урядами опікуються цінами, тобто ставлять перед собою мету підтримувати невеликі і стабільні рівні інфляції. Нестабільна, висока, а тим більше зростаюча інфляція разом із непрозорим та недосконалим законодавством, спричиняє до невизначеності з боку всіх учасників економічного процесу щодо прийняття рішень, скорочуються темпи зростання інвестицій у реальний сектор економіки та знижується кредитна активність, орієнтована на довгі строки погашення кредитів.

Висока й особливо нестабільна інфляція не дає змоги знижувати рівень відсоткових ставок комерційних банків. Унаслідок цього не лише підвищується вартість грошових фінансових ресурсів, а й виникають додаткові витрати бюджету на обслуговування боргу, зростають валютні ризики для економіки. Питання довіри до політики влади, зокрема і до інфляції, стає визначальним. Цінова конкурентоспроможність держави визначається динамікою реального ефективного обмінного курсу (РЕОК), котрий своєю чергою розраховується шляхом порівняння із номінальними обмінними курсами гривні щодо валют країн – торговельних партнерів, а також рівнів інфляції в Україні та в цих державах. І якщо інфляція України вища за середньозважений її рівень у наших партнерів, то за інших однакових умов навіть за незмінного номінального обмінного курсу це є втратою цінової конкурентоспроможності економіки.

Висока інфляція вкрай несправедлива із соціальної точки зору, оскільки є додатковим податком на тих, чиї доходи або активи деноміновані у національній валюті. Як правило, це – найбідніші люди, котрі найменш захищені від зниження купівельної спроможності національної валюти [3].

Чимало політиків і економістів уповільнення темпу економічного зростання і деяке прискорення інфляції в 2005 р. пов'язують із "фрагментарністю" економічної політики, деструктивною політикою уряду чи браком "бачення реалій". Ще в розпалі енергійної "боротьби з дефляцією" у 2003 р. експерти МВФ застерігали, що "видається недоцільним брати на себе ризик ще раз заплатити таку ж ціну (спадом виробництва) за гальмування інфляції. Визнано, що у 2004 р. на тлі "виразного перегріву" економіки й навіть початку спаду промисловості не було вчасно розпочато превентивні монетарні кроки зі стримування зростання грошової маси. Економічне зростання 2000-

2001 рр. супроводжувалося антициклічним зменшенням грошової маси та гальмуванням інфляції.

Природу економічного зростання початку 2003 р. – середини 2004 р. визначило стрімке подорожчання металопродукції порівняно з цінами на енергоносії. Попри заплановану приватизацію "Криворіжсталі" і розрекламоване економічне зростання, у червні 2004 р. уряд В. Януковича вдався до значних внутрішніх і зовнішніх запозичень, що не сприяло обмеженню монетарних агрегатів і засвідчило банкрутство фіскальної політики.

На осінь 2004 р. цінову та грошову стабільність в українській економіці було зірвано одночасним застосуванням експансійної фіскальної та монетарної політики в економіці, яка була й без того "перегрітою" внаслідок підвищеного попиту на продукцію металургії. Інфляція оптових цін поступово наростала з середини 2003 р. – у повній відповідальності до динаміки світових цін на метал. Простежується виразний контраст з економічним зростанням 2000-2001 рр., яке позначилося гальмуванням інфляції у виробничому секторі. Такий вислід пояснюється передусім набагато вищою якістю монетарної політики, яка передбачала обмеження "зайвої" пропозиції грошової маси.

Нинішня дезорганізація виробництв, яка не дає змогу реальному сектору адекватно відреагувати на збільшення сукупного попиту, стала природним наслідком інфляційної "гарячки" оптових цін зразка 2004 р. Ще з кінця 2003 р. ажіотажний попит на металопродукцію і збільшення надходжень від експорту вимагали застосування політики зразка другої половини 2000 р.: поліпшення сальдо бюджету і обмеження пропозиції грошової маси.

З початку 2005 р. у фазі циклічного стагфляційного (з підвищенням інфляції споживчих цін) спаду виробництва досягнення профіциту на вищому рівні урядових видатків було фактично єдиним способом не інфляційного збільшення сукупного попиту. Вересневе (2004 р.) підвищення соціальних виплат не мало б такого деструктивного резонансу, якби відбувалося на тлі профіциту бюджету, а не прогресуючого погіршення фіскальних показників. Звиклий до інфляційного "розігріву" виробник ніяк не може зрозуміти, що "настав час знижувати ціни" – цей заклик актуальний не лише для металургів, а й для решти галузей. Саме оптовики-посередники реально виграли від інфляційного "перегріву" 2003-2004 рр., у той час як виробник втратив цінові переваги на користь імпорту. Якщо у дефляційному 2002 р. Україна мала надлишки м'яса й молока, то за два роки "рекордного" зростання і "боротьби з дефляцією" виникли дошкульні товарні дефіцити [4].

Загальновідомо, що економічне зростання "з'їдає" інфляцію, якщо воно не містить ознак перегріву. Але водночас послаблений тонус економіки підштовхує інфляцію, якщо зростання залишається на наднизькому рівні. У січні – березні 2005 р. динаміка зростання ВВП (1,5 %) швидше була не генератором інфляції, а його гальмом. За такого послабленого розширення товарної пропозиції перехідна розширена ліквідність, сформована у 2005 р., абсорбується не повністю. Це створює інфляційний розрив. В Україні лише у 2002 р. було зафіксоване безінфляційне економічне зростання. Високо інфляційною була економіка у 2000 р. (25,8 % інфляції). Двічі у 2001 р. та 2003 р.

спостерігалось низько інфляційне зростання (6,1 та 8,3 % інфляції відповідно). Поміркованою характеризувався економічне зростання у 2004 та 2005 р. (12,3 та 10,3; відповідно).

Після семимісячної паузи у 2006 р. ціни на м'ясо почали зростати. Причина – невдала цінова політика в зерновій галузі, у формуванні резервів, підняття цін на енергоносії і послуги транспорту. У серпні 2006 р. збільшилися обсяги грошової пропозиції; вона ще не стала генератором інфляції, але блокувала певною мірою зниження цін. Посилилися інфляційні очікування, їх підтримували песимістичні прогнози щодо необґрунтованості цільових інфляційних орієнтирів, закладених у бюджет 2007 р. Дискусія навколо бюджету і мораторію на підвищення тарифів збурювала споживчі настрої і гальмувала заощаджу вальні [5].

З початку 2007 р. споживчі ціни в Україні зросли на 11,7 %. З жовтня 2006 р. – на 14,8 %. Це найвищий показник інфляції в річному виразі за останні п'ять років. Експерти прогнозують зростання цін за підсумками 2007-го на рівні 13,5-14,0 % за умови, що влада залишить без змін комунальні й транспортні тарифи. За підсумками жовтня 2007-го інфляція становить 2,9 %, порівняно з вересневим показником 2,2 % (рис. 1).

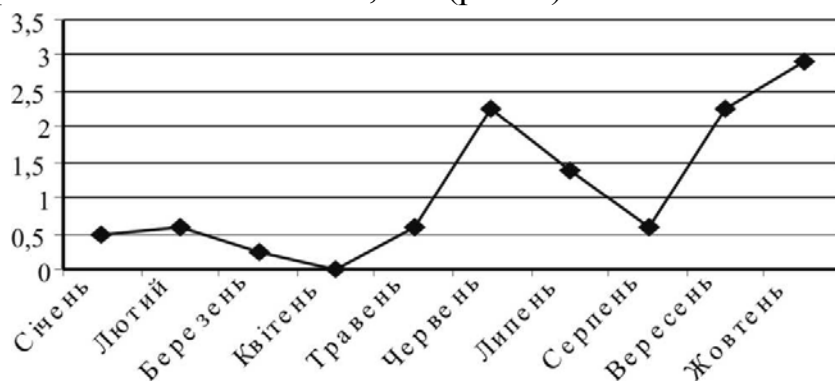

Рис. 1. Індекс споживчих цін, %

Основний драйвер інфляції 2007 р. – підвищення цін на продукти харчування. М'ясо, хліб, молоко, яйця, масло, овочі та фрукти подорожчали в середньому на 20 %. Олія, наприклад, зросла в ціні на рекордні 73 % [6]. Рекорди цін побивали молоко, яке подорожчало з початку року на 27,9 %, яйця – на 43,4 %, хліб – на 10,8 %, борошно – на 30,3 % [7].

Однією з причин подорожчання провізії – *неврожай зернових*. За попередніми оцінками, цього маркетингового року (2006/07) зібрано близько 29 млн. т. зернових за потреби України щонайменше у 27-28 млн. т. Уряд і гравці зернового ринку прогнозували врожай на рівні 33-35 млн. т. Ціни на пшеницю, кукурудзу, зерно, соняшник і фуражне зерно на внутрішньому ринку в середньому збільшилися вдвічі. Як наслідок – ланцюгова реакція. Подорожчання тонни харчового зерна потягнуло вгору вартість кондитерських і макаронних виробів, борошна. Зростання в ціні фуражного зерна призвело до подорожчання м'ясних і молочних продуктів.

Небувале прискорення темпів продовольчої інфляції – загальносвітова тенденція. Неврожай зерна – в Європі, США, Азії та Австралії. За оцінками Міжнародної зернової ради, світовий збір пшениці у 2007 р. становитиме

607 млн. т (навесні експерти прогнозували щонайменше 614 млн. т). Протягом останніх семи років попит на зерно перевищував пропозицію через зростання населення планети та скорочення посівних площ під продовольче зерно. Організація економічної співпраці та розвитку прогнозує, що протягом наступних 10 років через дефіцит продзерна продукти харчування на планеті зростуть у ціні на 20-5-%. Український мінімум – щорічне зростання на 5-6 %. За даними представництва Єврокомісії в Україні, в жовтні інфляція в Єврозоні становила 2,6 %. Це на 0,5 % вище, ніж у вересні (2,1 %). Нинішній рівень інфляції в зоні євро є найвищим від вересня 2005 р. Отже, інфляція в Європі протягом останніх місяців зумовлена насамперед дефіцитом на світових ринках сільгосппродукції і різким подорожчанням енергоресурсів. Ціни зросли тут не так різко, як в Україні, але більше, ніж очікували [7].

Цікаво, що подорожчання продуктів харчування практично не позначилося на інфляції в розвинених країнах. Річ у тому, що в структурі споживчого кошика країн Єврозони на продовольство припадає лише 10 %, тоді як у споживчому кошику українського Держкомстату частка продуктів харчування становить близько 60 %. Зростання цін на ці категорії товарів і підганяє українську інфляцію. Тому, якщо в ЄС ціна на продукти харчування зросте на 10 %, то загальний індекс споживчих цін підвищиться лише на 1,0-1,5 %. А коли харчі подорожчають на ті ж 10 % в Україні, то інфляція зростає на більш ніж 6 % [7].

Дефіцит зернових – не єдина причина зростання цін на продукти харчування. Багато виробників із середини літа спекулюють на новинках про неврожай зерна, завищуючи вартість виробленої продукції. Крім того, на ринку продовольства окреслилися тенденція консолідації. На ринку м'яса, птиці та яєць, наприклад, працює кілька десятків птахофабрик та продовольчих компаній. Однак більшість з них контрольовані великими гравцями, які диктують роздробу і споживачам свої цінові умови.

Почасти на загальне зростання цін вплинуло *подорожчання пального* (також світова тенденція). Більшість нафти, яку переробляють в Україні, постачається з РФ. Російське "чорне золото" дорожчає: рік тому українське НПЗ закуповували нафту в Росії за ціною 180,7\$/барель, тепер – по 223,9\$/барель. Практично щокварталу російський уряд підвищує експортне мито на нафту.

Підвищення доходів населення і розширення внутрішнього попиту – ще один чинник прискорення інфляції. З початку року внутрішній попит в Україні збільшився на 30 %. Бурхливе зростання споживання в українських родинах спостерігається з 2004-го – доходи населення збільшуються на 25-30 % щороку. Пропозиція не встигає задовольняти зростаючий попит: доходи населення підвищуються, а продуктивність праці залишається низькою.

Тенденція року – збільшення особистих інвестицій. У структурі доходів українців на прибуток від вкладень в інвестиційні інструменти (банківські депозити, цінні папери, нерухомість) припадає 17,5 %. Ще два роки тому показник не дотягував до 10 %. При цьому в доходах наших співвітчизників поступово знижується частка зарплати: кілька років тому на неї припадало 45 %, тепер – 39 %. Зростають і соціальні трансферти: за рік – на 32,7 %. Соц-

виплати щороку зростають на 25-30 %, але в номінальному виразі приріст становитиме лише кілька десятків гривень і на споживання домогосподарств істотно не впливає.

Політичні вибори, як правило, слабо впливають на темпи інфляції. Однак передвиборчі перегони-2007 стали одним із серйозних драйверів зростання цін цього року. На темпі інфляції спекулювали практично всі політики: представники опозиції і влади звинувачували один одного в нездатності стримати подорожчання. При цьому конкретних кроків для боротьби з інфляцією жодна сторона так і не зробила. Деякі виробники підняли ціни саме з причини – очікували зростання цін у конкурентів і загалом в економіці. При цьому споживачі товарів і послуг сприйняли високу інфляцію як належне. Якби подорожчання виявилось для людей цілковитою несподіванкою і населення перестало купувати продукти, виробникам довелося б знизити ціни.

Зростання грошової маси цього року також позначилося на інфляції. З початку 2007 р. обсяг грошей в економіці збільшився на 35,9 %. Основна причина такого високого приросту грошової маси – приплив валюти в країну. Резерви НБУ розрослися до рекордних \$31,7 млрд. (за розрахунками Нацбанку, сума еквівалентна вартості піврічного імпорту). Викупивши з міжбанківського ринку \$7 млрд., НБУ влив в економіку близько 35 млрд. грн., які прискорили зростання цін.

На думку експертів, зростання цін в Україні деякою мірою спровоковане інфляцією у країнах-сусідах – СНД і Східної Європи. За останні кілька років колись закрита українська економіка стала відкритою за рахунок активної зовнішньоекономічної торгівлі.

До бюджету цього року уряд заклав 7 % інфляції. На початку осені він переглянув цей показник: на думку чиновників з Мінекономіки, зростання цін за підсумками року становитиме 10,7-11,0 %. У 2007 р. інфляція сягне 13,5-14 %. Причому без урахування підвищення тарифів на газ, комунальні й транспортні послуги, запланованого чиновниками на кінець цього – початок наступного року. Більшість експертів, утім, упевнені: уряд (новий чи старий) навряд чи наважиться підвищити тарифи, інакше інфляція становитиме 15-16 %.

За словами першого заступника голови НБУ Анатолія Шаповалова, кожен додатковий відсоток інфляції з'їдає близько 1,5 млрд. грн. реальних доходів населення. У 2008-му на інфляцію в Україні впливатимуть кілька чинників. На думку експертів, якщо врожай 2007/08 буде досить високим і становитиме звичні для України 32-35 млн. т, у літні місяці 2008-го дефляція буде на рівні 1-2 %. Це сповільнить темпи зростання цін. Загалом аналітики прогнозують зниження рівня продовольчої інфляції: "Навряд чи вартість харчових продуктів продовжуватиме зростати колишніми темпами. У 2007 р. продукти харчування подорожчали настільки, що наступного року цінам буде просто нікуди зростати", – впевнений Віталій Кравчук. Утім, загальне подорожчання підганятиме підвищення тарифів на комунальні послуги, цін на російський газ і, можливо, нафтопродукти, якщо "чорне золото" на світовому ринку й надалі дорожчатиме.

Невеликий тиск на інфляцію в Україні чинитиме і зміцнення євро. У першій декаді листопада курс долара сягнув історичного мінімуму – 1,475\$/EUR. Сильний євро вплине на вартість українського імпорту. Більшість імпортованих товарів завозяться з Європи. Дорогий євро підвищить вартість автомобілів, побутової техніки та інших товарів, що прискорить темпи зростання цін у країні. Проте на офіційному показнику інфляції валютні коливання на світових ринках навряд чи позначатимуться: споживчий кошик Держкомстату на 80 % складається з товарів, вироблених в Україні [6].

Світовий банк рекомендує Україні, насамперед – провадити помірковану бюджетну політику. Треба прийняти реальний держбюджет на наступний рік, щоб темпи зростання видатків не перевищували темпів розвитку економіки. Необхідно звернути увагу на більш гнучку монетарну політику: якщо не вільний, то принаймні плаваючий курс валют. Європейський центральний банк поставив перед собою чітке завдання – не допустити більш як 2 % інфляції в Європі. Якби наш Національний банк більше зважав на інфляцію, відмовився б від фіксованого курсу гривні, трохи б вивільнив її прив'язку до ослабленого долара, проводив би політику валютного таргетування, тоді можна було б сповільнити зростання інфляції [7].

Валерій Левицький, керівник групи радників НБУ про ціновий дискомфорт вважає: "Інфляція в Україні не вийшла з-під контролю. Насправді вона залишила межі комфортного коридору ще 5 років тому. Якщо ми хочемо сповільнити інфляцію, потрібно приймати бездефіцитні бюджети, як це було до 2003 р." [8].

Починаючи з 1989 р. дедалі більше країн розв'язує проблему забезпечення низької і стабільної інфляції, застосовуючи систему інфляційного таргетування. Інфляційне таргетування (ІТ) – це насамперед інструмент економічної політики держави, який дає змогу підвищити ефективність такої політики задля досягнення визначених цілей щодо низької і стабільної інфляції та прийнятних темпів економічного зростання. Основна перевага ІТ порівняно з іншими монетарними режимами полягає в тому, що шляхом підвищення довіри суспільства, бізнесу до монетарної політики центробанку знижується рівень інфляційних очікувань і як перспективний результат – знижується інфляція.

При визначенні цілі щодо інфляції важливо забезпечити не її нульовий рівень, а спадну динаміку протягом перехідного періоду, дедалі більш низьку в міру реформування економіки, проведення структурних реформ, зростання продуктивності праці, підвищення ролі відсоткової ставки як інструменту монетарної політики.

Інфляція – це неперервний процес, який не обмежується рамками одного календарного року. Тому необхідно прагнути, аби рівень інфляції у цьому процесі був стабільним і передбачуваним протягом усього часу. Якщо проаналізувати дані останніх декількох років (рис. 2), то бачимо, що індекс споживчих цін у цей період коливається в діапазоні від -0,6 % у 2002 р. до більш як 30 % у 2000 р. Саме таких коливань і дає змогу уникнути режим ІТ [3].

Відповідно до розвитку нової кейнсіанської теорії у світовій практиці дедалі більшої популярності набуває використання цінової стабільності як

основної цілі монетарної політики. Цінова стабільність – ситуація, коли інфляція не впливає істотно на економічну поведінку (на рішення домогосподарств і фірм), тобто інфляційні очікування є закріпленими у довгостроковому періоді за допомогою певної транспарентної заяви центрального банку до чіткого стандарту.

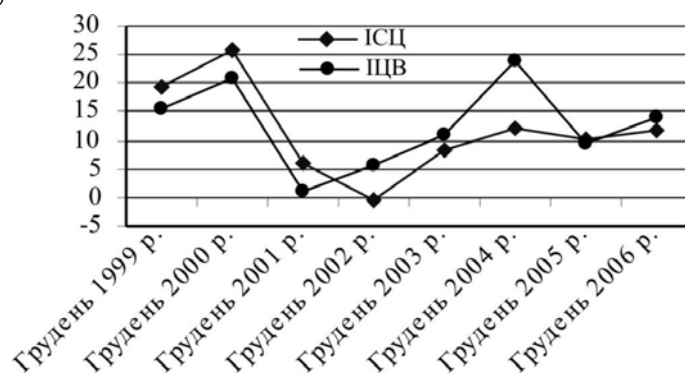

Рис. 2. Річна зміна цінних показників в Україні

Цінова стабільність зазвичай визначається як низька інфляція, але не нульовий її рівень. Необхідність дотримання низької (граничної з нулем) позитивної інфляції пояснюється тим, що занадто низькі темпи інфляції також призводять до втрат добробуту через цінову негнучкість цін у бік зниження, ризик дефляції, необхідність позитивних номінальних відсоткових ставок і статистичними помилками при оцінюванні індексу споживчих цін. Практично немає країн, що розвиваються, де б довгострокові цілі щодо інфляції перевищували 4 %, оскільки це негативно впливає на темпи довгострокового зростання. Традиційно вважається, що довгострокова ціль вище 4 % може призвести до зниження довіри до центрального банку і до нестабільності в інфляційних очікуваннях, особливо в країнах, що розвиваються, де репутація монетарної алоди не є настільки сильною.

Рівень інфляції, близький до 4 %, можна вважати оптимальним для України в довгостроковій перспективі. Цей рівень є вищим, ніж в економічно розвинутих країнах і в більшості країн, що розвиваються, через вищий потенціал зростання продуктивності в Україні порівняно із "заможнішими" державами, наслідком чого є більша різниця у відносних цінах. Такий рівень інфляції належить до концепції довгострокової інфляції, від якої оптимальний рівень може відхилятися у коротко- і середньостроковому періоді відповідно до змін зовнішніх умов і циклу ділової активності[2].

Література

1. Кравченко С., Теленик С. Інфляція в ринковій економіці: сутність, причини і взаємозв'язки з макроекономічними показниками/ Економіка, фінанси, право/ 7, 2002.
2. Петрик О., Ніколайчук С. Визначення оптимального рівня інфляції для України// Вісник НБУ, червень 2007.
3. Петрик О. Інфляція в Україні: проблеми, ризики, перспективи// Вісник НБУ, березень 2007.
4. Шевчук В. Інфляційний "перегрів" української економіки в 2003-2004 роках: причини та наслідки/ Економіст/ № 11, листопад 2005.
5. Летвицький В. Інфляція споживчих цін у 2006 р./ Банківська справа. – 2007, № 1.
6. Шкарпова О. З'їсти все. Чому в Україні дорожчатимуть продукти харчування Контракти/ № 47/ 19.11.2007.

7. Нікіфоров П. Режим прямого таргетування інфляції – концептуальна основа дискреційної монетарної політики в сучасній Україні/ Регіональна економіка. – 2002, № 4. – С. 44-50.

8. Думич Н. Проблеми подолання інфляції у країнах з перехідною економікою// Фінансова система України: Зб. наук. праць. – С. 272-280.

УДК 65.014.1

Доц. А.Г. Лизанець, канд. екон. наук;
магістрант С.В. Бисага – Мукачівський технологічний інститут

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ МЕНЕДЖЕРІВ РІЗНИХ РІВНІВ

На матеріалах деревообробних підприємств закарпатської області досліджено наявні підходи до оцінки ефективності менеджменту, обґрунтовано необхідність оцінки із врахуванням галузевої приналежності підприємства та рівня ієрархії, на якому знаходиться менеджер, визначено найбільш доцільні показники економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту різних ієрархічних рівнів.

Ключові слова: ефективність управлінської праці, економічна ефективність, соціальна ефективність, організаційна ефективність.

*Assoc. prof. A.G. Lizanets; undergraduate M.V. Hlahola –
Mukachevo Technological Institute*

The estimation of work efficiency of different hierarchy level managers

On materials of woodworking enterprises of the Transcarpathian region existent approaches to the estimation of management efficiency are investigated, the necessity of estimation due to branch belonging of enterprise and manager's level of hierarchy is grounded, the most expedient indexes of organizational, economic and social efficiency of management are represented.

Keywords: efficiency of management work, economic efficiency, social efficiency, organizational efficiency.

Вступ. Однією з передумов успішного виживання суб'єкта господарювання у ринковому середовищі є постійна підтримка та підвищення ефективності функціонування власної операційної системи. Саме операційна система визначає можливості підприємства щодо створення конкурентоспроможного продукту, здатного привернути увагу споживача і в кінцевому підсумку забезпечити економічну вигоду його виробнику. Продуктивне існування операційної системи є наслідком дії множини факторів, пріоритетним з яких, на нашу думку, виступає якісний менеджмент. Саме менеджери різних рівнів визначають основні напрямки розвитку, організовують та контролюють всі процеси, які відбуваються як в межах операційної, так і соціально-економічної системи загалом. Тому організація раціонального менеджменту, спроможного своєчасно реагувати на зміни та удосконалювати параметри операційної системи через вдале використання обмежених можливостей є актуальною проблемою, що потребує вирішення.

Постановка завдання. Питання оцінки та підвищення ефективності менеджменту знаходиться у центрі уваги широкого кола науковців та практиків. На сьогодні існує низка підходів до визначення результативності управлінської праці. Різні автори визначають різні критерії, які можуть виступати